

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Preludii triste

Toamnă mohorâtă, tristă. Poate și din pricina, că acum se pregătește bugetul țării. Care nu promite multă bucurie, nimănui. Preoțimei, de bună seamă nu. — Și, din păcate, este și ea vinovată, în parte măcar, de aceste perspective întunecate. E nepăsătoare? Nu. Dar nu vrea să înțeleagă porunca supremă: unirea tuturor!

Asociația generală a clerului ortodox a înaintat, zilele acestea, miniștrilor de finanțe și de instrucțiune un memoriu, cu doleanțe și dorințe pentru bugetul în pregătire. În rezumat cere: a) revenirea la bugetul pe 1930, la care să se aplice și pentru preoți numai curbele generale suportate de alți funcționari; b) nominalitatea salariilor și capitolelor de întreținere în bugetul general votat de Parlament; c) achitarea neîntârziată a restanțelor în bani și nu în rentă de Stat.

De acord; cu o singură observațiune. Punctul c) ar putea fi ceva mai moderat. Preoțimea nu trebuie să ceară ceea ce știe bine, că nu se poate. Ar trebui să se mulțumească cu atât: să i-se plătească restanțele în timpul, în măsura și în felul în care se plătesc altor categorii de funcționari. Ea vrea egalitate de tratament cu ceilalți slujbași ai țării și nimic mai mult. — În colo: semnăm și suntem gata să ajutăm la realizare.

Vom reuși? Ne îndoiim. Pentru izbândă ne-ar trebui ceea ce am accentuat în repetate rânduri: front comun al tuturor cultelor, cari să prezinte Statului un punct de vedere unitar; dorințele minimale, drepte, ale tuturor. Fără de această unire, reușita e mai mult decât problematică și înfrângerea mai mult decât probabilă.

Asta presupune, firește, o pașnică înțelegere prealabilă între culte. Este posibilă? Principial, da. Este deadreptul urit, că reprezentantele supreme ale păcii, nu reușesc să se împace. Și totuși, nu-i probabilă nici acum realizarea acestei uniri. Toate semnele arată contrariul. — Noi am făcut demult și repetat apel la înțelegere. Nici un răspuns. Mai rău: negativ! Chiar acest memoriu al „Asociației clerului” ține să ni-o dovedească. Strigă și el, cu glas mare, vecheu poveste a nedreptății bisericii dominante față de alte culte. Intre cari, de sigur, unul este marele vinovat: cel catolic. Acesta este: „foarte privilegiat, încât el moștenește astăzi o foarte bună situație materială”. Pe el nu l-a atins secularizarea, „nici ultimele loviri bugetare” (!). Are concordat. Are Statusul catolic. Are „un stat de conducere major complicat (peste orice normală proporție) și plătit princiar” (sic)... etc. — Pe acelaș ton și la aceeaș înălțime s'a discutat problema și în Congresul Național al ortodoxiei.

Nu reflectăm nimic la aceste danii princiare, pe care ni-le fac frații râvnitori la privilegiile noastre, neatînse de nici o lovire bugetară. Le-am semnalat doar ca preludii pentru... pacea pe care am dorit-o. — De geaba: aninam malevolam non introibit Spiritus!

Asfințit de biserici

Două căi — Pravoslavia rusească — Lecția unei prăbușiri

(+) Lucrurile toate trăiesc și înfloresc în temelul firii lor. Menite de Făcătorul să 'mplinească rosturi precise, voite de Dânsul, ele nu se pot abate dela calea ce le-a fost croită, fără s'atragă asupra-și osânda poruncii călcate: sterilitatea și stingerea. Legea aceasta-i pentru tot ce ființează, dela firul de praf și până la astri, și dela cea mai umilă celulă până la ingerul cel mai strălucit.

Biserica, făcând și ea parte dintre lucrurile Domnului, și încă dintre cele mai alese și cu menire nu se poate mai limpede fixată, de sine înțeles că-i supusă aceleiași rândueli atotcuprinzătoare. Rămâne credincioasă însărcinării date ei de dumnezeescul său întemeietor; se menține în intimă împărtășire cu Dânsul; activează în alvia trasată de Dânsul, folosindu-se de metodele Lui, cu sufletul Lui, — e bine. Calea aceasta e calea biruinței sigure și a măririi. Altfel, oricât de vaste ar fi cadrele în cari se află, oricât de scilpitoare podoabele în cari se îmbracă, sfârșitul inevitabil e numai unul: apusul ignobil și cu sinistru răsunet. Ce proporții nu luase, și câtă vâlvă nu făcea arianismul la vremea sa? Ingemuit totus orbis et miratus est se arianum esse, notează sf. Ieronim, prinzând, plastic și sugestiv, impresia veacului său. Și ce s'a ales de acel intrus în sanctuarele Cuvântului? Și de atâția alții de aceeaș factură, după cum apar din ereziologii, unde multora abia de li-se mai păstrează pomenirea?

Istoria se repetă. Semne greu de tâlcuit altfel arată că asistăm la fenomenul de descompunere iremediabilă a unei formidabile formații bisericești. Mă gândesc la biserica ortodoxă rusească. Lipsită de razimul puterii de stat, și trezită față în față cu furia necruțătoare a bolșevismului, moștenitoarea ctitoriei SS. Olga și Vladimir, s'a văzut deodată prea slabă să pareze loviturile dușmane. Anemicele încercări de rezistență ale patriarhului Tichon, într'o mare de defecțiuni în însuși sânul clerului, n'au însemnat mai mult decât erau: gestul reflex al unui agonizant. Fără să întâmpine din partea ortodoxiei rezistența întâmpinată pe alte terene, noul crez s'a instăpânit ușor asupra mulțimilor de mult lăsate în voia întâmplării. Prof. de școală superioară din München, Dr. Ehrard Schlund, un martor bine informat și imparțial, își pune întrebarea: să fi invins aievea bolșevismul biserica rusă? Și răspunde fără ezitare: Da! A întrebat în cauză o sumedenie de Ruși în stare să-i dea informații reale și obiective, și dela toți a primit acelaș răspuns: „Biserica e lichidată. De-acel 'ncolo nu mai poate avea nici o însemnătate”. Unul singur s'a arătat mai conciliant, reflectând: „Peste puțină vreme pro-

tabil c'o să dăm ceva mai multă libertate bisericii, fiindcă nu mai înseamnă nici o primjdie pentru noi”. — De morți nu se prea tem tovarășii roșii...

Comentând deplorabila situație a ortodoxiei rusești, „L' Ami du Clergé” (Nr. 39, din 29 Sept. c.), stăruie cu dinadinsul asupra pricinilor acestui dezastru, pe cari le vede în decăderea intelectuală și spirituală a înseși bisericii acesteia; în sterilitatea ei apostolică, și în legătura ei prea strânsă cu statul. — Tot atâtea momente fatale, cari au dus la desnodământul tragic de acum. Vor sluji și altora de lecție? Cine știe! Oricum însă, pot da de gândit și merită toată atenția tuturor celor ce nu vreau să cază într'u aceeași osândă.

Biserica rusească s'a complăcut în rolul de cal de paradă. Ultimul ei cap cugetător a fost vlăstarul de viță moldovenească, Petru Movilă. Urmașii acestuia, și frații lor întru arhierie și ortodoxie, nu și-au prea trudit creierii cu dogmele și creșterea patrimoniului doctrinal. Și dacă totuși se află și câte-un destelenitor într'ale gândirii creștine, acela nu aparținea treptelor ierarhice, ci mirenilor, ca Vladimir Solovieff, bună oară. Biserica ori făcea pe Ileana Cosinzeana, furată de somn adânc, ori figura ca o nevolnică de Cenușoacă ferecată 'n lanțuri și băgată în beclu după voia și toanele mașterului dela stăpânirea lumescă. Nici o svâcnire de geniu tmpunător, nici o pășire autoritară de mari păstori conștii de grele răspunderi! Și asta într'o ambianță de popime neșcolată și rustificată până la greață, și într'o lume de călugări adesea cu sfințenia numai în plețe și cu cultura în barbă, îngrijați cu toții, inclusive și exclusive, de ei și de-ale lor, chiar și în cazul unei excepționale cucernicii. Căci să nu se uite: ortodoxiei rusești i-au lipsit cu desăvârșire apostolii. Cuvloșii ei, mulți, puțini, câți a avut, s'au topit în posturi, și gemete, și cazne, între ziduri groase de mănăstire, sau prin cele peșteri și singurătăți. Nici prin minte nu le-a trecut însă să plinească și cuvântul care spune: Mergând învățați toate neamurile. Spiritul misionar le-a lipsit total. Cele două înjghebări etichetate „misiuni rusești”, una în insula Sakhalin, alta în Extremul Orient siberian, n'au fost decât simple inscenări, aranjate și acelea de stat, în pofida bisericii, din motive de ordin politic. Lucru ușor dealtminteri în moștenirea lui Petru cel mare, unde țarul era totul în stat și biserică, și unde „Tătucul”, grație slugărniceii bisericii, era aproape zeificat. Căderea lui era fatal s'atragă după sine căderea slujnicei sale, și să deslănțule cea mai turbată prigoană împotriva tuturor așezărilor ei. Desvoltarea ulterioară a lucrurilor a fă-

cut dovada că clădirea multiseculară a ortodoxiei rusești e simplă confecție de carton, măcinată și aceasta de vișii organice. I-s'a dat prea multă însemnătate când s'a pornit împotriva ei cu aparatul cu care s'a pornit. Ar fi dărâmat-o și vânturi mult mai slabe, odată ce propteaua puterii de stat i-a fost luată. — Ce altă structură spirituală avea biserica unită desființată, pe hârtie, prin ucizurile din 1839 și 1874 ale măriștilor Țarii Chelm, Podlosia, Iamy, Lomazy și Hrudny sunt numiri geografice; Agneta Semenluk din Ianow și Iosif Koniusewski din Kloda ș. a. sunt nume de persoane ce vor luci în veci de veci în lumina celei mai sguđuitoare mucenicii ce cunoaște istoria din zilelele lui Dioclețian și până azi. Sdrobiți până la a li-se vedea oasele în urma loviturilor de cnută, alungați pe câmp în vreme de ger cumplit, lăsați fără de vite și lipsiți până și de halnele de pat, târâți cu sila la slujbă pravoslavnică, acești urgisiți ai oficialității dreptmăritoare rezistă gol, flămânzi, săraciți, striviți, ascunși prin păduri ca sălbătăciunile, în nădejdea ivirii unor zori de mai bine. Volume multe și groase povestesc, în rânduri de foc, suferințele celor patru milioane de uniți exterminați de nahaika lui Golovinski și cruzimile altora ca el, dar nu plecați la închinare și îmbrățișarea unui crez religios care nu era al lor. Ceata lui Siemasko, și a celor ce s'au clătinat în timpul tragicei cercetări abătute peste capetele lor, a rămas puțină ca număr și acoperită de oprobiul celor mulți și neînfrânți. Sufocarea în foc și sânge a bisericii unite n'a stâns nici ea cu totul din inimile urmașilor celor martirizați, dragostea și alipirea la această biserică. A trebuit o umbră de libertate religioasă în 1905, și focul străvechi a isbucnit, vijelios, de sub spuză. Alte ucaze, restrictive, a trebuit să pună stăvilă puholului revenirii la matca vechei credințe. — Zilele noastre arată în lumea aceluiasi suflet slav, milioane multe-multe, de pravoslavnici ce se dau plainici în mâinile vrăjmașilor Crucii, fără să schițeze măcar o rezistență serioasă, de stil mai mare. Dovadă că erau copți pentru a fi culeși...

Prăbușirea bisericii rusești e plină de

învățăminte. Priveliștea ce-o oferă, cu dedesupturile ei, ce nu mai sunt o tăină, e un memento pentru toată lumea creștină, și îndeosebi pentru căpeteniile bisericilor de-un crez, de-o mentalitate și de-o moralitate asemuitoare. Astăzi mie, mâine ție, aceleași cauze ducând la aceleași efecte... în Rusia, și în vecini, și ori unde sub soare.

Schimbarea guvernului. Capricioasă de necrezut este cucoana Politică. Săptămâna trecută, la un moment, îi trecuse criza de nervi. Abia s'a liniștit însă pe-o clipă și prăpădul a fost gata. Când păreau că s'au împăcat, despărțirea dintre d. Valda și d. Titulescu s'a arătat ireconciliabilă. Primul ministru nu putea ceda. Era în joc însăș demnitatea țării. Nici d. Titulescu nu putea fi înfrânt. Avem nevoie de prestigiul lui neștirbit.

Nu rămânea decât o singură soluție. Aceea care s'a și impus din prima clipă: **guvern Maniu.** Și de astă dată, d. Maniu a consimțit. Nu fără a-și lua mai întâi, de sigur, anumite garanții pentru o guvernare liberă și de durată. Și de sus, și dela partid. Le-a obținut și, în vederea guvernării excepțional de grele, și-a constituit cabinetul precum urmează:

Iuliu Maniu: Președinția de Consiliu;

G. G. Mironescu: Vice-președinte, fără portofoliu;

I. Mihalache: Interne;

N. Titulescu: Externe;

V. Madgearu: Finanțe;

Mihai Popovici: Justiție;

I. Lugojanu: Industrie și Comerț;

Volcu Nițescu: Agricultură și Domenii;

Eduard Mirto: Comunicații;

D. R. Ioanățescu: Muncă;

D. Gusti: Instrucție publică;

G-ral Samsonovici: apărarea națională.

Miniștrii fără portofolii:

G. Crișan: ministru al Ardealului;

Pan Halippa: ministrul Basarabei;

T. Sauciuc-Săveanu: ministrul Bucovinei.

Joi, 20 Oct. la ora 13, noii miniștri s'au dus la castelul Peleş, unde au depus jurământul în fața Regelui. Au lipsit dnii: Gusti,

Lugojanu, Sauciuc-Săveanu și Crișan, cari nu se aflau la Sinaia. — În seara aceleiași zile s'a ținut primul consiliu de miniștri, la București. — Vineri s'a alcătuit următoarea listă a **subsecretarilor de stat:** Armand Călinescu (interne); M. Ghelmegeanu (domenii); Ion Pop (interne); Petre Andrei (instrucție); Radu Irimescu (aviație); Savel Rădulescu (externe); și Anton Crihan.

Țara a trecut, astfel, peste o criză, care amenința să fie nu numai păgubitoare, ci mai ales caraghioasă. Noul guvern e dator să dea o notă de mai mare energie și de mai strânică hotărâre, pentru a face imposibile pe viitor astfel de furtuni în paharul de apă al puternicilor zilei. Răutatea excepțională a vremii cere mână tare și curagioasă.

Noi vom sprijini toate silințele bune ale noului guvern.

În legătură cu congresul Agru-lui la București. Cătinând nota din Nr. 42 al „Unirii” care întreba simptomatic, la sfârșit, *Ce vor zice însă frații ortodocși?* mi-a venit în minte bărbăteasca declarație a episcopului Hedley din Birmingham (Anglia). El zice: „Lășitatea a pricinuit multe pagube Bisericii. Dacă creștinii catolici ar fi fost totdeauna curagioși, multe nenorociri s'ar fi putut înconjura”. Și așa este.

Agru, ca orice organism sănătos, trebuie să se desvolte potrivit principiilor sale de viață internă, depuse în Statute și Regulemente, precum și în îndrumările ierarhiei noastre bisericesti și nu se va orienta de loc după injocțiunile și inmixtiunile străine. Ar fi putut atinge culmile înalte, pe care le-au atins, cedrii Libanului, ori falnicii brazi și majestoșii stejari din codri noștri seculari, dacă s'ar fi uitat tot în lături, la vecinii lor, și n'ar fi căutat să cucerească tot mai mult teren prin rădăcinile lor, și tot mai mult aer și lumină prin crengile și frunzele lor? Dar o societate de acțiune catolică poate să-și impună asemenea rezerve? Nu i-s'au spus și ei dumnezeieștile cuvinte: „Tot cel ce mă va mărturisii înaintea oamenilor, mărturisii-l-voiu și eu pe el înaintea Tatălui meu carele este în ce-

□ □ Foia „Unirii” □ □

Măcinica

sau: pentruce nu s'a putut însura teologul Petru Rațiu?

de canonicul **Nic. Brînzeu**

II.

Murindu-i și al doilea bărbat la 1826, d-na Maria Vulcan s'a așezat la curtea fratelui său, episcopul Samuil, în Oradea. Este firesc ca ceice stau în apropierea unui episcop, sau rudele lui apropiate, să poată avea anumită influență asupra lui, fie că episcopul se sfătulește cu ei în intimitate, — căci consistorul și capitulul nu sunt totdeauna forurile de intimitate, — fie că ei caută să-l influențeze pe episcopul. D-nei Maria Vulcan i-se atribuia prea multă inițiativă în această privință. Numele cu care o răsătau în familie, era **Măcinica**. Era, se vede, o fire cam impulsivă, căreia — cum scrie Rațiu — numai bărbatul ei al doilea, Gheșe, îi știa porunci, când nu tăcea din gură: „Măcinico, la vatră, la furcă! acolo e lucrul tău, nu la limbușiei!” Contrar cuvintelor duioase, puse de fili săi drept epitaf, Rațiu are cuvinte foarte aspre la moartea ei: „deci această furie infernală, această fiară sălbatică, care pe mulți tineri a

nefericit de pe lângă episcopul, în acest an 1837, fără de a ajunge să mă vadă pe mine omorât și pedepsit, crepă și se duse la darea de seamă după fărădelegile sale”.

Tonul acesta violent e explicabil la Rațiu cu durerile ce credea că pe urma acestei femei a îndurat. Dar probabil nici ea nu se cumineca destul de des. Cum scrie Rațiu, însuș bunul episcop Vulcan s'ar fi plâns în intimitate: „Doamne, măi, mulți tineri bravi au trebuit să meargă de lângă mine pentru rudenile mele”. La care cuvinte întrebându-l Rațiu: „pentruce dară i-ai lăsat, dacă știai că-s demni de patrocinii Măriei Tale?” — a răspuns episcopul: „O, fătul meu, pentrucă să știi tu că toți suntem oameni”.

Încă de teolog, Petru Rațiu făcuse cunoștința unei domnișoare: Ludovica Rațiu, fiica unui căpitan pensionar, șef al depozitului de sare al statului din Aleșd. Între ei s'a desvoltat o strânsă relație de simpatie. Firește, Petru, băiat inteligent, fiu de protopop, cu educație aleasă, umblat și la Pesta, fost și student în drepturi, nu se gândea să se căsătorească cu o modestă fată de preot, cum erau ele atunci, biete analfabete — el are pentru ele o caracterizare din cale afară drastică — ci dorea să albă de soție o fată cultă, potrivită cu educația lui. Nu așa judeca însă Măcinica. Fiind episcopul la Poșon (Bratislava), la dieta din 1830, ea i-a scris despre planurile lui Rațiu. Venind episcopul acasă, i-a invitat să se căsătorească

în vederea hirotonirei. Rațiu, din motive de tactică, cerea să fie hirotonit celibe, la ce episcopul nu s'a învoit nici cum. Atunci a ieșit pe față cu dorința de a lua pe d-șoara sus pomenită, aleasa inimii sale. Episcopul a aprobat, și el plin de fericire s'a dus la Aleșd și a făcut logodna.

Dar vai, ceriul senin al fericirilor miri nu peste mult a început a se întuneca! Cum se întâmplă în asemenea cazuri, faptul a fost îndată cunoscut și comentat în familiile din Oradea — era vorba doar de un tinăr de mare speranță — și în cercurile clericale. Nu peste mult episcopul Vulcan a dat un așa numit „prânz diplomatic”, la care a luat parte episcopul latin cu ai săi curteni. La masă unul dintre foștii profesori ai lui Rațiu, acum canonic, (deși în seminar Rațiu nu o dusese prea bine cu profesorii renegați dela episcopia latină), se ridică și ține un toast în sănătatea tinărului cleric, care acum se căsătorește cu o persoană nobilă, ce numai cinstite va face clerului orădan. O sinistă presimțire avu atunci Rațiu și îndată îi veni în minte cuvintele poetului: „Timeo Danaos et dona ferentes”...

Măcinica la asemenea ocaziuni nu stătea la masă, dar firește nu se lăsa neinformată asupra tot ce se întâmpla și se vorbea acolo. Auzind ce importanță i-s'a dat proiectului căsătorii a lui Rațiu — cum spune acesta — numai decât s'a pus pe capul bătrânului episcop spunându-i, că aceea nu e de preoteasă,

ruri" (Mt. 10, 32)? N'ar fi oare mai curând asemenea unei haite de câini muși, care face când vede primejdia și nu latră (Is. 56, 10)? Și apoi e cu puțință învingere fără luptă? Răspată fără osteneală? Mulțumire fără strădanie? Nu s'ar putea numi mai curând ispitire de Dumnezeu decât înțelepciune asemenea procedură?

Fără să avem pretenția de a prejudeca asupra locului, unde urmează să se țină congresul, — drept rezervat exclusiv conducerii Agru-lui, — ținem să reamintim tuturor, și mai cu seamă autorului notiței cu pricina, adevărul proclamat în fața sinedriului de S. Petru: Trebuie să ascultăm mai mult de Dumnezeu decât de oamenii (Fapte 4, 19). — *I. Ceparu.*

Biruința luminii

Universitatea catolică din Milano jubilează

Nefericitul curent al secularizării a cășunat mult rău bisericii. Îndeosebi învățământul religios s'a resimțit dureros în urma acestei loviturii haiducești cu plină putere legală și sub supraveghere de stat.

Italia n'a făcut excepție. Suprimarea facultăților teologice la universitățile de stat și cocoșarea cu fast la catedre universitare a unor preoți apostatați ca Spaventa și Ardigò, au avut drept urmare o deprimantă debandadă „științifică” în lumea învățământului superior. Drept că luptau și atunci, împotriva valului de universală zăpăceală, savanți de renume și catolici practicanți ca Ferrini, Toniolo, d'Ondes și Rezzava, dar fiind împrăstiați pela felurite universități de stat și muncind izolați, rodul muncii lor, practice vorbind, era disparent.

Starea aceasta de lucruri trezește ideea unei Universități catolice. Se începe o acțiune intensă în acest sens. Asociația Studenților catolici se pune cu tot sufletul în slujba ideii. În fruntea mișcării stau trei savanți cunoscuți și respectați de toată lumea: medicul călugărit Gemelli, Olgiati și Necchi. Scot revista lunară „Vita e Pensiero”, țin adunări și conferințe și adună fonduri. După mai bine de zece ani de strădanii, universitatea dorită e fapt. De sâr-

bătoarea Nepătatei Zămisliri (8 Decembrie) a anului 1921 se deschide solemn, cu binecuvântare bisericească, la care lea parte și cardinalul Ratti, actualul Papă. La început avea numai două facultăți: una filozofică, și una pentru sociologie. Căroră li-s'au adaus apoi facultățile pentru științele naturale și drept, cu institutul pedagogic superior, pentru ca acesta să aibă încă o facultate, pentru economie și industrie.

Astăzi universitatea „Sf. Inimi” din Milano, — căci de aceasta e vorba — numără între profesorii săi un mănunchiu dintre cele mai alese forțe culturale și valori științifice ale Italiei. Ajunge să pomenim nume ca ale somităților: Gemelli, Olgiati, Chlocetti, Masnovi, Rotta, Calderini, Mauri, Barassi și alții. Cele peste 100 volume tipărite sunt dovada vie a rodniciei acestui așezământ cultural. Numărul elevilor crește și el din an în an. De unde la început erau 50 de inși, astăzi sunt peste 1000 (o mie). Griji materiale nu împiedecă mersul înainte al Universității „Sf. Inimi”. Cei 80.000 de membri ai asociației, „Prietenii Universității din Milano”, se achită cu toată marinositatea de angajamentele luate în această privință. „Ziua universitară”, ce se ține an de an, în toate parohiile Italiei, contribuie și ea la îmbogățirea resurselor bănești ale Universității din Milano în așa măsură, că aceasta e provăzută din belșug cu tot ce-i trebuie. — Statul i-a făcut și îi face doar atâta cât îi recunoaște diplomele.

Prăznuirea împlinirii alor zece ani de tot mai bogată și mai rodnică viață a focarului acestuia cultural-științific a umplut de îndreptățită mândrie lumea catolicilor italieni. — Rugăciunilor făcute pentru izbânda integrală a gândurilor ce-au dat ființă acestei Universități, se alătură și ale noastre, cu dorința: să vedem și alurea cât mai multe opere și realizări similare!

Congresul național al ortodoxiei.

În 14 Oct. s'a deschis, prin mesaj regal, al treilea congres național al bisericii dominante. Trei zile de sfat pompos în palatul Adunării Deputaților. Cadru avantajos pentru aspectul,

pe care și de altfel ni-l închipuim solemn, al congresului. Primejdios însă din alt punct de vedere. Prea miroasă a politică. Și dacă, pe deasupra, aproape toți participanții poartă nume așiate la loc de frunte în apelul nominal al cluburilor politice, al unuia în special, pentru privitor nu era prea ușor să scape de o confuzie privitor la rosturile fastuoasei adunări.

În colo, nimic deosebit. Cel puțin rapoartele, de sigur incomplete, nu ne-au lăsat, impresia unor începuturi de mare importanță în viața ortodoxiei. S'au discutat, în general, probleme cunoscute, după tipicul vechiu. Chestiunea *alegerilor eparhiale*, cu anchetele cari se țin pentru a verifica abuzurile, va fi impresionat mai adânc pe fericiții biruitori al urnelor electorale. Se liniștesc însă, când se constată acordul tuturor respingând orice amestec al statului în astfel de istorii bisericești. — S'a intonat solemn și cu trompete vechiul tropar al nedreptăților bugetare, la cauza căroră e supusă biata ortodoxie, pe când alții se scaldă în bunătați. Episcopia Americii a scos încă odată în lumină bunăînțelegere dintre Patriarh și Mitropolitul din Sibiu pe această temă. Se va cere, în schimb, iarăși, nelipsita *eparhie a Maramureșului*. — Cererea semina-riștilor de-a fi admiși la hirotonire a avut apărători cu inimă; a căzut totuși. — Chestiunea recăsătoririi preoților a rămas iarăși, ca de atâteaori: pe altădată.

Notăm însă, încă odată, că aceste impresii pot fi greșite, rapoartele gazetelor, pe care se întemeiază, fiind destul de defectuoase. Mai ales în ce privește deciziunile luate, suntem prea puțin edificați. — Viitorul ne va lămurii!

Către cetitori. Urmând a se edita de institutul Presa Bună din Iași o lucrare, pe înțelesul tuturor, de apărare și documentare, în ce privește religia creștină catolică, prin această rugăm pe cetitori să binevoiască a arăta pe o cartă postală, eventual chiar într'o scrisoare adresată Părintelui Dr. Ioan Georgescu, profesor, București III, Strada Polonă 48, însărcinat de numita editură cu scrierea acestei lucrări, chestiunile ce anume doresc să fie lămurite și documentate. În acest chip, prin contribuția cât mai multora, se va putea face o operă serioasă, trainică, potrivită zilelor de astăzi, vie, binefăcătoare, cum se cuvine să fie o carte religioasă.

că va fi o doamnă mare, că poartă pălărie, etc... Când erau prânzuri de acelea, seara nu se lua decât cină rece, rămășițe dela amiază, fără a se așeza la masă. În seara aceea Rațiu nu a mers la gustare. Episcopul a trimis după el. El s'a scuzat și a rămas în cancelarie singur. Deodată se trezește cu episcopul în fața sa.

— Mă, zice episcopul, m'am gândit că nu va fi bine să lei tu pe fata aceea pe care o voești, pentru că nu e de preoteasă.

Rațiu a încremenit. Gura i-a amuțit, a început a se clătina pe picioare, și după ce episcopul văzându-i emoția a ieșit afară, fără a mai zice ceva — el îngropându-și capul în palme, a început a suspina și a plânge cu amar. Așa l-au găsit colegii venind dela gustare.

După aceea episcopul de mai multe ori l-a chemat la sine și i-a propus să-și aleagă altă fată, pentru că dacă o lea pe aceea, nu mai vrea să știe nimic de el, și îi va da cea mai rea parohie. Rațiu nu a cedat; adică a cedat într'atâta, că a stricat logodna cu Ludovica, dar de altă fată nu a voit să știe. Este foarte mișcătoare despărțirea celor doi tineri. Plină de durere a primit fata știrea despre revocarea aprobării episcopale. Iar tatăl ei, ca fost ofițer, s'a indignat atât de mult, încât numai decât voia să meargă la episcopul să-l lea la răspundere. Rațiu l-a mulcomit. A luat asupra sa toată răspunderea și i-a rugat să

prezinte lucrul așa, ca și când fata s'ar fi retras pentru nevrednicia lui.

A urmat un interval de timp, în care fata stând mai mult la Oradea, unde avea o soră măritată, se mai vedeau din când în când. Ea chiar căuta să se convingă, dacă nu cumva a intervenit o schimbare a sentimentelor lui, și din acest motiv să fi stricat logodna? Odată el a luat hotărârea de a rupe cu niște relații cari nu mai aveau nici un înțeles. A luat scrisorile primite dela ea, s'a dus la ea și i-a propus să le primească înapoi, cerând ca și ea să-i restituie scrisorile primite dela el, ca nu cumva ea să alba bucluc, când se va mărita după altul. Dar dânsa i-a răspuns: „Scrisorile acelea ție ți-le-am scris, eu nu le primesc înapoi, dacă nu-ți convine să le ai, aruncă-le în foc. Iar scrisorile tale eu nu le dau înapoi, ci le păstrez ca cea mai scumpă amintire, și voiu lăsa ca dacă mor, să mi-se pună sub căpătâiu în sicriu.”

Rațiu, ca să mai scape de deprimarea sufletească, a făcut o călătorie prin Ardeal, iar la reîntoarcere a cerut episcopului să-l hirotonească celibe. Episcopul s'a opus categoric. El zicea: tu nu ești de celibe, pentru că ai avut gândul să te căsătorești. Și după ce Rațiu a refuzat orice altă combinație, în fine i-a permis din nou să-și lea pe fosta lui logodnică, dar acesta nu a mai voit. Câtva timp au stat așa, până ce Dobra, pe atunci secretarul episcopului, l-a convins pe episcopul de

datoria lui de a-l hirotoni celibe, spunând: Rațiu nu e în situație mai nefavorabilă, ci mai bună, decât acel preot, care se hirotonește și în scurtă vreme îi moare soția... Așa, cu mare greutate, episcopul l-a hirotonit, la Holod, în 10 Sept. 1831. Însă — spune Rațiu — și asta numai așa a reușit, că Măcinica nu era acolo, altfel cine știe ce ar mai fi făcut că să zădărnicească hirotonirea.

Fosta lui mireasă abia după hirotonire s'a convins pe deplin, pe cine a pierdut ea, cât de mult a ținut el la ea și numai la ea! Ea a fost măritată, cu sila, după altul, dar după un an a murit...

Iar Rațiu a dus viață de celibe, ca și când nici nu ar fi avut vre-odată gândul de a se căsători. A avut el alte cusururi, multe și grave dar în privința aceasta a dus o viață ireproșabilă!

*

Dacă ar fi poate să facem noi unele reflecții asupra istoriei de mai sus, ce am avea de spus? Obiectiv vorbind nu putem judeca pe Măcinica așa de aspru, cum o judecă Rațiu. În sine faptul că se interesa de căsătoriile clericilor, nu-i poate servi decât spre laudă. E de regretat indiferentismul, cu care oficialitatea se poartă în fața acestor chestiuni, lăsându-i pe viitorii preoți la voia întâmplării. Firește, nu e lucru ușor să te amesteci în asemenea afaceri, dar o îndrumare oarecare generală poate totuși ar fi posibilă. D-na Vulcan

Știri mărunte

Români uniți terțiarilor franciscani.

Eparhia Orăzii, precum știm, are deja o înjghebare monahicească franciscană de rit răsăritean. Părinții călugări aparținători acestui ordin firește că-și dau silința să răspândiască și printre credincioșii Români uniți providențiala organizație evlavioasă a terțiarilor. Și truda lor nu e fără rod, după cum am mai avut prilejul să anunțăm. Informații mai noi arată că ideea continuă a cuceri teren. Păr. ieromonah Dr. Dominic Neculăeș, în 16 Sept. c., a admis la profesiune 33 persoane din Sanislău, iar în 17 a mai înscris 11 inși, între cari și pe par. aprotopop Iosif Patachi, în numărul celor ce doresc să intre în legăturile ordinului al treilea franciscan. La fel s'a purces în 18 Sept. c. în Rușeni, unde s'a primit profesiunea alor 30 de persoane, și au fost trecuți între postulanți alți patru inși.

Jertfa bârfeilor. Preotul francez Achile Scherpereel dela biserica Notre-Dame din Roubaix a avut de suportat o adevărată cascadă de insulte și calomnii, luni de-arândul, din partea lojelor francmasonice și a presei de stânga extremă. Patru luni de zile a stat apoi și în închisoare preventivă. Abia zilele acestea a fost achitat, judecătoria din Lille declarând lipsite de orice temei bârfelele debitate la adresa lui. Faptul a fost comunicat credincioșilor săi de episcopul-cardinal Liépart, care i-a vestit și despre luarea de măsuri în vederea apărării efective a cinstei preoțești, prin reînvierea organizației preoțești însărcinate cu ținerea în evidență a loviturilor ce se dau clerului prin presă, cu pararea și spulberarea acelor din bună vreme, până ce n'apucă să facă jertfe, ca în cazul păr. Scherpereel.

Operă providențială. Catolicii din Elveția țin s'arate cu fapta cât își prețuesc crezul și biserica. Au înființat o reuniune de misiuni interne și s'au apucat de ajutorarea fraților de credință ce trăiesc răslețiți printre protestanți. Cele 165 parohii bine închegate au dat în 1931, amăsurat raportului reuniunii, nu mai puțin de 361,974-23 fr. elvețieni, din cari au fost subvenționate 257 comunități surori, din 272 câte sunt cu totul în diasporă. Grație acestei jertfelnicii de anul trecut și de mai de mult, s'au putut termina, sau clădi din nou, și binecuvânta capele drăguțe, biserici, respectiv case parohiale la Sils-Maria, Davos, Buchs, Zollikon

foarte bine judeca cerând ca viitorul preot să lea în primul rând față de preot. Episcopul Vulcan — un suflet mare, cum îl vedem și în memoriile lui Rațiu — dacă i-a dat odată aprobarea, nu trebuia să o revoce în urma unor intrigi din afară. El examinase cazul înainte, fusese chiar avertizat de intențiunile lui Rațiu, și dacă a găsit odată că se poate oproba, aprobarea să fie rămasă.

Inuși Rațiu a dat dovadă și aici de fire pornită și încăpăținată, cum l-au dovedit toate faptele lui. Căci dacă pe urma rezistenței lui episcopul totuș a ajuns să-l dea a doua oară aprobarea, el n'avea decât ca după „tot discrimina rerum” să-și vadă realizat visul. Acum însă nu a mai făcut-o, chiar pentru că episcopul a voit așa! Acel episcop, care mult bine l-a făcut — precum o recunoaște și el mai târziu, — și care din partea lui nu s'a ales decât cu foarte multă întristare!

Că Măcinica ce mulțumire a avut pe urma sollicitudinii ei de a însura pe teologi, despre aceasta face cronică...

(în porțile Zürichului), Schöftland, Derendingen, Breitenrain, Bern, Languan și Meiringen. Asta în Elveția germană. În cea franceză tot așa. Mons. Berson a consacrat în acest an biserica nouă din Payerne și cea a celei de a zecea parohie catolică din Geneva. Chiar în porțile cetății, pe locul unde în timpul Kulturkampfului a fost profanată sf. Cuminecătură, se ridică impozanta bazilică de Chêne-Bourg, sfințită zilele acestea. Totodată, și tot în cantonul Geneva, modesta capelă din Troinex a fost lărgită și prefăcută în biserică parohială. — Ceace înseamnă: o nouă fortăreață a drepte credințe în lumea dominantă încă, numerice, a fraților rătăciți.

Locale. Dumineca viitoare, a săptămânii V. după Înălțarea sf. Cruci, va predica în catedrală păr. Dr. Nicolae Lupu, prof. la Academia noastră teologică.

— La fel cu țara întreagă, Blajul nostru cu oficialitățile și cu toate școalele lui, a sărbătorit și el, Dumineca trecută, cu deosebită solemnitate, aniversarea nașterii *Suveranului*. Te Deumul din Catedrală l-a slujit păr. vicar Dr. Ambroziu Cheșianu în sobor de preoți, după care lumea studentească s'a retras la diferitele așezăminte de carte s'asculte cuvintele de omagiu aduse Capului Țării.

Spre „Statele Unite ale Balcanilor”.

Dacă nu se poate înfăptui deocamdată unirea tuturor statelor europene, se încearcă realizarea ideii în parte. Cele dintâi cari caută apropierea sunt țările cele mai lovite de criză și mai mici: statele din Balcani. Reprezentanții acestor țări țin acum a treia conferință închinată acestui gând. Și încă la București, în zilele de 22—26 Octomvrie, sub președinția venerabilă a lui „baci” Ștefan Ciceo-Pop. Se va discuta o serie întreagă de probleme, vizând legături economice și tot mai marea apropiere intelectuală. — Nu lipsește, din fericire, din program nici: „Statutul copilului și lupta în comun împotriva traficului femeilor”, o plagă atât de desonorantă pentru aceste țări. — Dea Dumnezeu, ca adunarea dela București să ducă un pas înainte marile gânduri pentru cari se întrunește!

Apostolat modern. Se face în India îndepărtată, în orașul Calcutta și'n împrejurimi. O ceată de tineri inimoși s'au angajat benevol să răspândiască în cercuri cât mai largi scrisul creștin catolic. Încărcați de foi și broșurele, intră în școale, în colegii, în săli de lectură, în case de-ale feluritelor corporații și în case private, îmbiindu-le în deosebi păgânii și protestanților. Și produsele îmbiate astfel, trec peste orice așteptare. Un morman de scrisori îmbărbătează pe întreprinzători la continuarea operii. Broșurile din chestie sunt pregătite unele în englezește, altele în limba malayalam. Celea dintâi din partea societății anglo-indiană pentru presa bună (C. T. S.), celelalte de Liga Tineretului Catolic malabarez (M. C. I. L.) — Ce nu poate face bunavoință întovărășită de spiritul de jertfă și de pricepere?

Cifre impunătoare. Societatea Biblică Britanică a dat publicității darea de seamă asupra lucrărilor din ultimul an. (Mai 1931 — Mai 1932). Reținem câteva cifre: În cursul acestui an a desfăcut nu mai puțin de 10.552.284 Biblii (întregi sau părți din ea, de ex.: Test. Nou, sau cărți singuratic). Totuși este în scădere față de anul premergător, când a împrăștiat 11.888.226, și mai mult față de anul 1929—30, care avea cifra de 12.175.292. De remarcă, că nu Europa este cel mai bun câmp de desfăcere. Aici au trecut abia 1.800.000. Pe când în Asia au trecut 6.900.000, în Africa 370.000 și 418.700 în America de sud. — Este, de sigur, laudabilă râvna de-a răspândi cuvântul lui Dumnezeu în toate limbile și în toate țările pământului. Păcat numai, că edițiile de Biblie ale acestei societăți nu sunt

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

lipsite de anumite tendințe sectare, cari se strecoară pe nesimțite în textul cărților sfinte, și din cauza cărora Bibliile britanice nu pot fi puse în mâna credincioșilor!

În atențiunea foștilor întemnițați pentru ideia națională. Un comitet de inițiativă compus din d. Lucian Bolcaș, Aurel Ciato, Pompiliu Dan, Cassiu Maniu și Dr. Gh. Stoica, se gândește la convocarea unui congres a tuturor acelor, cari au suferit temniță unguerească pentru atitudinea lor românească. Pe toți aceștia îi roagă, în consecință, să-și comunice până la 10 Noemvrie 1932: locuința actuală, datele personale, împrejurările între cari au fost condamnați, sentința, mărimea pedepsei și închisoarea care i-a găzduit. Toate acestea la adresa dlui: *Lucian Bolcaș*, Cluj; Calea Moților Nr. 42. — Intră în categoria aceasta numai cei condamnați, înainte ori în războiu, prin sentință judecătorească; chiar și dacă nu au făcut pedeapsa efectiv. Nu intră însă prinsonierii de războiu, nici cei internați, fără sentință condamnatorie.

† **Nicolae P. Rațiu**, paroh-protopop on. în Turda Veche, nepot al neînfricatului luptător național Dr. Rațiu, și dârz apărător al drepturilor naționale și dânsul, a trecut la cele veșnice Sâmbătă în 1 Oct. c., în anul 76 al vieții, 50 al preoției și 46 al văduviei. — Odihnească în pace!

— Capitulul Metropolitan gr.-cat Blaj —

Nr. 136—1932

Licitație

În ziua de 24 Octomvrie 1932, orele 11 se va ținea o nouă licitație orală, în localul Administrației Centrale Capitulare din Blaj pentru vinderea casei No. 5 din Strada Metropolei, care casă a fost a văduvei protopopese „Ana Crișan”, decedată în Blaj la 3 Iunie 1931.

Garanția pentru a putea lua parte la licitație se fixează la 5.000 Lei în numerar.

Asupra ofertelor de licitație decide Veneratul Capitulul Mitropolitan.

Informațiuni în cauză se pot lua la Administrația Centrală Capitulară în zilele de lucru între orele 11—12.

Blaj, din ședința capitulară ținută în 8 Octomvrie 1932.

(107) 2—2

Iacob Popa s. p.
canonic prepozit

**În atenția parohilor și
curatoratelor bisericesti!**

COMANDAȚI

GLOPOTE

de calitate superioară, la cel mai mare
depozit românesc din Ardeal:

ALEXANDRU ANCA

CLUJ, Str. Regina Maria No. 43.

TOT AICI: Policandre, Sfeșnice, Ornate și Recvizite bisericesti, Prapori, Cărți preoțești și de rugăciuni. „CĂRAREA FERICIRII” aprobată de P. S. S. Episcopul Hossu, legată în celuloid 450; în piele 3—400; în pânză 150; în carton tare 100; broșat 75 Lei, conține toate rugăciunile, paraclisul și slujba. CĂRTICICA LUI SFT. ANTONIE DE PADUA în legătură carton tare 25, broșat 20 Lei. Diferite predici, VERSURI LA MORȚI (cântări funebreale pentru femei, bărbați și copii). Teatre populare și școlare, monoloage, dialoge. — Medalii de aluminiu pt. Reuniuni, cu inscripție după dorință, etc. etc.

Cereți prețcurant detaliat